



วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

The Academic Administration of Executives Affecting the Desired Characteristics of Vocational Graduates under the Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม

Thanawat Khueanphet^{1*}, & Phramaha Kraiwan Jinadattiyo²

ธนวัต เชื้อนเพชร^{1*}, & พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย²

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Thanawat Khueanphet*

ธนวัต เชื้อนเพชร

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University, Thailand.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Email: tanawat.khu@student.mbu.ac.th

2. Phramaha Kraiwan Jinadattiyo

พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University, Thailand.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Email: kraichinnat@gmail.com

คำสำคัญ:

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร, คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์, สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม

Keywords:

Academic Administration of Executives, Desired Characteristics of Vocational Graduates, Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office

Article history:

Received: 13/05/2025

Revised: 20/07/2025

Accepted: 12/09/2025

Available online: 15/11/2025

How to Cite:

Khueanphet, T. & Jinadattiyo, P. (2025). The Academic Administration of Executives Affecting the Desired Characteristics of Vocational Graduates under the Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office. *Journal of Dhamma for Life*, 31(4), 711-726.

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) Study the academic administration of executives under the Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office. 2) Examine the desired characteristics of vocational graduates under the Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office, 3) Investigate the impact of academic administration on the desired characteristics of vocational graduates under the Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office. The sample group consisted of 11 school administrators, 11 deputy school administrators, and 20 department heads or teachers, totaling 242 respondents. The research instrument used was a questionnaire, and data were analyzed using statistical software. The statistical methods applied included Frequency, Percentage, Arithmetic Mean, Standard Deviation, and hypothesis testing using Stepwise Multiple Regression Analysis. The results of this research were as follows: 1) The academic administration of executives under the Nakhon Pathom Provincial Office of Vocational Education is generally at a high level. The ranking from highest to lowest is as follows: academic departments, curriculum development and instruction, assessment and evaluation, academic services and library, dual vocational education, and instructional media, respectively. 2) The desired characteristics of vocational graduates under the Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office were found to be at a high level overall. When ranked from highest to lowest, they included knowledge,



ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai-Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

morality and ethics, desired personal attributes, and skills and application, respectively. 3) The academic administration of executives that significantly affected the desired characteristics of vocational graduates under the Nakhon Pathom Provincial Vocational Education Office at a statistical significance level of .05 included, in order of importance, the dual vocational education system, instructional media, department-level management, and assessment and evaluation. The multiple correlation coefficient (Multiple R) was .894, indicating that these variables together predicted 80.0 percent ($R^2 = .800$), which can be written as a regression analysis equation as follows. Forecast equations in raw score form $\hat{y}_{tot} = .121 + .038 (X1) + .045 (X3) + .048 (X5) + .052 (X6)$ ($R^2 = .800$) Forecast equations in standard score form $z\hat{y} = .151 (zx1) + .152 (zx3) + .333 (zx6) + .357 (zx5)$ ($R^2 = .800$).

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาคูณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม และ 3) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าแผนกวิชาหรือครูผู้สอนในสถานศึกษา รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ แผนกวิชา งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุดงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และงานสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ตามลำดับ 3) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี งานสื่อการเรียนการสอน ด้านแผนกวิชา และงานวัดผลและประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .894 ซึ่งตัวแปรได้ร่วมกันทำนายคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม



ได้ร้อยละ 80.0 ($R^2 = .800$) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{y}_{tot} = .121 + .038 (X1) + .045 (X3) + .048 (X5) + .052 (X6)$ ($R^2 = .800$) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $z\hat{y} = .151 (zx1) + .152 (zx3) + .333 (zx6) + .357 (zx5)$ ($R^2 = .800$)

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาชีวศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนสายอาชีพที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564) การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรและสังคมคาดหวัง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2564) ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการอาชีวศึกษาโดยเน้นการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตามการจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบันยังเผชิญกับปัญหาและความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการดังที่ พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2563) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษายังขาดทักษะในการปฏิบัติงานจริง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร และคุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากการบริหารงานวิชาการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอประเด็นปัญหาที่สำคัญอีกประการคือ ความไม่เข้มแข็งของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งส่งผลให้การฝึกงานหรือฝึกอาชีพยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการนิเทศติดตามที่มีคุณภาพ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2564) ประกอบกับระบบการวัดและประเมินผลที่ยังไม่สามารถสะท้อนทักษะวิชาชีพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้อย่างแท้จริง เน้นการประเมินความรู้มากกว่าทักษะปฏิบัติ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2564; ชนาธิป พรกุล, 2563) นอกจากนี้การพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น ภาษาต่างประเทศ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (วิจารณ์ พานิช, 2563) รวมถึงทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์, 2564) ศิริพร สว่างจิตร์ (2559, 14) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษาโดยมีการบริหารจัดการด้านกิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุดกับนักเรียน โดยอาศัยบุคคลและกลุ่มบุคคลดำเนินงาน ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ษนกร โคกสีอำนวย (2561, 10) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง



ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตรงตามจุดหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สมฤทัย ล้อแก้วมณี (2561, 8) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง สภาพการดำเนินการหรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของวิทยาลัย การบริหารงานวิชาการตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พ.ศ. 2552 มี 6 งาน คือ แผนกวิชา งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และงานสื่อการเรียนการสอน ลัดดา วงศ์กระจ่าง (2567, 42) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทางแนวปฏิบัติงานด้วยการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้ดีขึ้น พร้อมกับก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและก่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร หมายถึง การบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการประเมินผล โดยมีการร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและส่งเสริมประสิทธิภาพ การเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อผลประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายของการศึกษา

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม เนื่องจากภารกิจด้านวิชาการเป็นแกนกลางของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคใหม่ แนวคิดของ Bush และ Coleman (2000) ชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องครอบคลุมตั้งแต่การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษา, 2552) หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องอาศัยการออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในบริบทของโลกยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวคิดของ Ornstein และ Hunkins (2018) เน้นว่าหลักสูตรที่ดีต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูสามารถปรับใช้ตามบริบทของผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้สูงสุด ด้านการวัดผลและประเมินผล แนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) ของ Black และ Wiliam (1998) ชี้ว่าการประเมินไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการตัดสินผลการเรียนรู้ แต่ต้องเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนัก



รู้ถึงพัฒนาการของตนเองและสามารถนำผลการประเมินไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินในมุมมองนี้ จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างแท้จริง อีกองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญ คือ งานสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนตามแนวคิดของ UNESCO (2015) ที่ระบุว่า การใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากช่วยขยายโอกาสการเรียนรู้ เพิ่มความน่าสนใจของบทเรียน และสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีการศึกษาจึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือเสริม แต่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่ต้องได้รับการวางแผนและพัฒนาอย่างเป็นระบบ งานวิทยบริการและห้องสมุดก็เป็นอีกมิติหนึ่งของการบริหารวิชาการที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอ้างอิงแนวคิดของ Knowles (1984) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวทางการศึกษาผู้ใหญ่ ห้องสมุดและบริการสารสนเทศจึงมีบทบาทในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งความรู้ได้หลากหลาย สร้างทักษะการสืบค้นข้อมูล และปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ สำหรับบริบทของอาชีวศึกษา งานแผนกวิชาที่มีหน้าที่สำคัญในการวางแผน พัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกทักษะวิชาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิอาชีพ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ, 2560) การบริหารงานด้านนี้จึงต้องคำนึงถึงความร่วมมือกับสถานประกอบการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในสายอาชีพนั้น ๆ ท้ายที่สุด การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education) ถือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่โดดเด่นในปัจจุบัน โดยแนวคิดของสถาบันอาชีวศึกษาเยอรมนี (BIBB, 2016) ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการการเรียนในสถานศึกษาและการฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะวิชาชีพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งผลให้เกิดความพร้อมในการทำงานมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่มีหลายมิติและต้องอาศัยแนวคิดทางการศึกษาที่หลากหลาย ทั้งในด้านหลักสูตร การสอน การประเมิน สื่อและนวัตกรรม รวมถึงการจัดการศึกษาทางอาชีพ การบริหารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างคุณภาพผู้เรียนที่ตอบโจทย์ทั้งสังคมและโลกยุคใหม่ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของระบบการศึกษาในปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

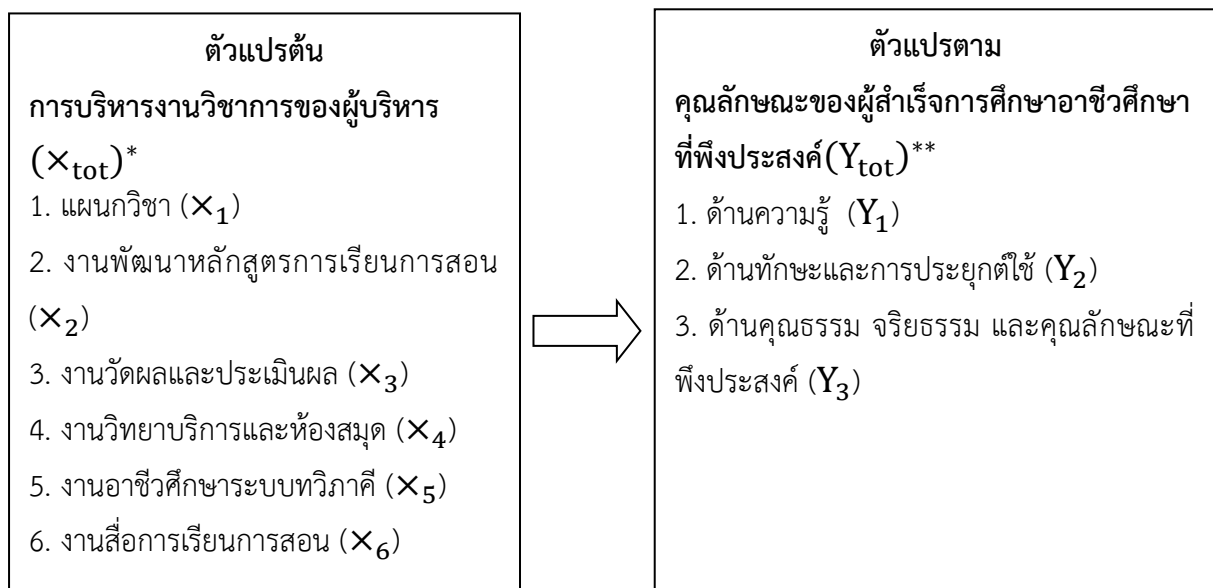
ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ มาตรฐานอาชีวศึกษาไทย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) ได้ระบุคุณลักษณะสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน โดยเริ่มจากด้านความรู้ ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการประกอบอาชีพ ผู้เรียนต้องมีทั้งความรู้พื้นฐานและความรู้เชิงช่างหรือเชิงวิชาชีพที่ลึกซึ้งเพียงพอสำหรับนำไปสู่การปฏิบัติงานจริงตามสาขาที่ศึกษา (Kongprasert, 2017) ความรู้เหล่านี้เป็นพื้นฐานให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งต่อยอดสู่นวัตกรรมในสายงานของตนได้ นอกจากนี้ด้านความรู้แล้ว คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังเป็น



องค์ประกอบสำคัญของผู้ประกอบการอาชีพที่มีคุณภาพ การทำงานด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา เป็นคุณลักษณะสำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนล้วนให้ความสำคัญ (International Labour Organization – ILO, 2015) คุณลักษณะเชิงคุณธรรมเหล่านี้ไม่เพียงส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้ปฏิบัติงาน แต่ยังสะท้อนถึงมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรอาชีวศึกษาในภาพรวม ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ก็เป็นหัวใจสำคัญของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาเช่นเดียวกัน ระบบอาชีวศึกษาคาดหวังว่าผู้เรียนจะต้องพัฒนาทั้งทักษะปฏิบัติ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะด้านเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในยุคดิจิทัล ซึ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Trilling & Fadel, 2009) การมีทักษะเหล่านี้ช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมต่อการทำงานจริง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

กล่าวโดยสรุป ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ควรประกอบด้วยความรู้ที่มั่นคง คุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และทักษะที่สามารถนำไปใช้ในบริบทการทำงานจริง ทั้งสามองค์ประกอบนี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวสู่การเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการแข่งขัน และพร้อมต่อการพัฒนาในอนาคตอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประเภทการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม จำนวน 11 แห่ง รวมทั้งสิ้น 633 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม จำนวน 11 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้จำนวนรวม 242 คน แบ่งเป็น
 - 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัย และรองผู้อำนวยการ จำนวนวิทยาลัยละ 2 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)



2) หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน จำนวนสถานศึกษาแต่ละแห่งละ 20 คน เลือกโดยวิธีการจับสลาก (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาเนื้อหา ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา รวมถึงระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2552 และคู่มือการประกันคุณภาพภายในด้านอาชีวศึกษา (2567) แล้วนำข้อมูลมาจัดทำกรอบตัวแปรและสร้างแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

- 1) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
- 2) ความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์
- 3) ความถูกต้องของถ้อยคำ
- 4) จากนั้นคำนวณ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเกณฑ์ยอมรับตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้เครื่องมือ นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความเชื่อมั่น วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยกำหนดเกณฑ์ยอมรับมากกว่า 0.70 ผลการคำนวณพบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.892

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำข้อเสนอแนะจากการทดลองใช้และคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ พร้อมสำหรับใช้เก็บข้อมูลจริง

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 242 คน
2. จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Forms พร้อมหนังสือขอความร่วมมือส่งไปยังสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม เพื่อออกหนังสือแจ้งไปยังสถานศึกษา และส่ง QR Code ให้แก่ผู้ตอบ



3. นำข้อมูลที่ได้รับจาก Google Forms มาแปลงเป็นข้อมูลเชิงตัวเลข แล้วตรวจสอบความครบถ้วนก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพพื้นฐาน ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) ตำแหน่งปัจจุบัน
- 5) ประสบการณ์การทำงาน

สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ

(1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

(2) คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พร้อมการแปลผลตามระดับคะแนนแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยพิจารณาทิศทางและระดับความสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของเฉลิมศรี อรรถกุล (2558)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ใช้เพื่อศึกษาตัวแปรด้านการบริหารงานวิชาการที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา โดยตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลด้วย

1. ค่า Tolerance > 0.01
2. ค่า Variance Inflation Factor (VIF) < 10

เพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) และให้ได้ตัวแปรพยากรณ์ที่เหมาะสมที่สุด



ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 242)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	95	39.26
	หญิง	147	60.74
รวม		242	100
อายุ	21 – 30 ปี	140	57.85
	31 – 40 ปี	61	25.21
	41 – 50 ปี	32	13.22
	51 ปีขึ้นไป	9	3.72
รวม		242	100
ระดับการศึกษา	ปริญญาเอก	20	8.26
	ปริญญาโท	53	21.91
	ปริญญาตรี	169	69.83
	อื่น ๆ	0	0
รวม		242	100
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการวิทยาลัย	11	4.55
	รองผู้อำนวยการวิทยาลัย	11	4.55
	หัวหน้าสาขาวิชา	110	45.45
	ครู	110	45.45
รวม		242	100
ประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่ง	น้อยกว่า 5 ปี	49	20.25
	5 – 10 ปี	97	40.08
	11 – 15 ปี	31	12.81
	16 – 20 ปี	43	17.77
	21 ปีขึ้นไป	22	9.09
รวม		242	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 60.74 และเพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 39.26 เมื่อพิจารณาอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 57.85 รองลงมาคือ อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 25.21 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 32 คิดเป็นร้อยละ 13.22 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ



3.72 เมื่อพิจารณาระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 69.83 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 21.91 และระดับปริญญาเอก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.26 เมื่อพิจารณาตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 รองผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 และครู จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 เมื่อพิจารณาประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 40.08 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 ประสบการณ์การทำงาน 16 – 20 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 17.77 ประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.81 และประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม (N = 242)

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	แผนกวิชา	4.11	0.58	มาก
2.	งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน	4.07	0.54	มาก
3.	งานวัดผลและประเมินผล	4.06	0.54	มาก
4.	งานวิทยบริการและห้องสมุด	4.03	0.54	มาก
5.	งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.02	0.53	มาก
6.	งานสื่อการเรียนการสอน	4.01	0.52	มาก
รวม		4.05	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ แผนกวิชา ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.58) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.54) งานวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.54) งานวิทยบริการและห้องสมุด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.54) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.53) และงานสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ตามลำดับ 3) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด



นครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ งานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี งานสื่อการเรียนการสอน ด้านแผนกวิชา และงานวัดผลและประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .894 ซึ่งตัวแปรได้ร่วมกันทำนายคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีพศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 80.0 ($R^2 = .800$) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{y}_{tot} = .121 + .038 (X1) + .045 (X3) + .048 (X5) + .052 (X6)$ ($R^2 = .800$) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $z\hat{y} = .151 (zx1) + .152 (zx3) + .333 (zx6) + .357 (zx5)$ ($R^2 = .800$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยสามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครอบคลุมทุกองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การวางแผน การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการสอน การวัดผลประเมินผล การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตลอดจนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผล ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงการมีระบบบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน ผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2556) ที่ระบุว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ ของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกลไกที่เชื่อมโยงโดยตรงกับคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ แนวคิดของ Sergiovanni (1996) ที่เน้นบทบาทผู้บริหารในฐานะ Instructional Leader ซึ่งต้องกำหนดวิสัยทัศน์ทางการเรียนรู้และกำกับการสอนอย่างเป็นระบบ ยังช่วยสนับสนุนข้อค้นพบที่ว่า ผู้บริหารในพื้นที่วิจัยมีบทบาทเชิงรุกในการขับเคลื่อนงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีพศึกษา

ผลการวิจัยชี้ว่าผู้สำเร็จการศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต และทักษะการทำงาน ซึ่งถือเป็นทักษะที่มีความ



จำเป็นต่อบริบทโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการกำลังคนที่มีความรู้ควบคู่คุณธรรม และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี เอี่ยมละออ (2560) ซึ่งชี้ว่า การผลิตผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีคุณลักษณะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยผู้บริหารและครูต้องร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และค่านิยมเชิงจริยธรรม ทั้งนี้สะท้อนว่าระบบการจัดการศึกษาในพื้นที่วิจัยสามารถปลูกฝังคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานจริงแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Stufflebeam (2003) ตามโมเดล CIPP ที่ชี้ว่ากระบวนการ (Process) ที่มีคุณภาพย่อมส่งผลต่อผลผลิต (Product) ที่มีคุณภาพเช่นกัน กล่าวคือ หากกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลมีระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนย่อมพัฒนาคุณลักษณะตามเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ แนวคิดของ Fullan (2001) เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่ยั่งยืนชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จของการพัฒนานักเรียนในระยะยาว ไม่ใช่เพียงการบริหารเชิงเอกสารหรือระบบเท่านั้น แต่ต้องเป็นการขับเคลื่อนการเรียนรู้ร่วมกับครูและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศักดิ์สิทธิ์ แสงสุข (2562) ที่พบว่า สถานศึกษาที่มีระบบบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็ง มักผลิตผู้เรียนที่มีความรู้ ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดีกว่าสถานศึกษาทั่วไป สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยพื้นฐานของการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

สรุป

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของผู้บริหารในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและครอบคลุม โดยเฉพาะด้านงานแผนกวิชา ผู้บริหารสามารถกำกับดูแลการวางแผนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดตารางเรียน ตารางสอน และการออกแบบโครงสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน สำหรับด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจหลักสูตรอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง รวมถึงสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาและปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและชุมชน ด้านงาน



วัดผลและประเมินผล พบว่าผู้บริหารดำเนินงานตามระเบียบและมาตรฐานวิชาชีพอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผล เพื่อให้การวัดผลสอดคล้องกับสภาพจริงและสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำ ขณะทำงานวิทยบริการและห้องสมุดได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความทันสมัย เอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ในด้านงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นจุดเด่นของการจัดอาชีวศึกษา ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการวางแผนความร่วมมือกับสถานประกอบการอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงที่ช่วยเสริมสร้างทักษะวิชาชีพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อบริบทยุคดิจิทัล ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและหลากหลายยิ่งขึ้น สำหรับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับสูงทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน ตลอดจนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง และมีความรับผิดชอบสูง อันเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นกำลังแรงงานคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการใน 4 ด้าน ได้แก่ งานแผนกวิชา งานวัดผลและประเมินผล งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และงานสื่อการเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและงานสื่อการเรียนการสอน ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์จริงและการใช้สื่อที่มีความหลากหลาย สมการถดถอยยังระบุว่าตัวแปรทั้ง 4 ด้านสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาได้ถึงร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้งสี่ด้านอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของอาชีวศึกษาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน โดยปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม
2. ควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง เช่น ฝึกงาน สหกิจศึกษา และโครงการร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มทักษะที่จำเป็น ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม
3. ควรเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพในการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม



ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เช่น นโยบายการศึกษา วัฒนธรรมองค์กร และความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม
2. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถาบันอาชีวศึกษาในต่างประเทศ และเปรียบเทียบกับแนวทางของประเทศไทย เพื่อหาแนวปฏิบัติที่สามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม
3. ควรศึกษาว่าการบริหารงานวิชาการในมิติต่างๆ (เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล) มีผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านทักษะวิชาชีพ คุณธรรม และความพร้อมในการทำงานมากน้อยเพียงใด เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป พรกุล. (2563). การประเมินผลทักษะปฏิบัติในอาชีวศึกษา. สถาบันพัฒนาหลักสูตร.
- เฉลิมศรี อรรถกุล. (2558). การวิจัยนิตยศาสตร์. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ทศนกร โคกสีอำนวย. (2561). การบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ หงส์รัตน์. (2561). การสร้างเครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2556). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทางการศึกษา.
- ปราณี เอี่ยมละออ. (2560). การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- พิณสุตา สิริธรรณี. (2563). ปัญหาและความท้าทายของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา. สถาบันการอาชีวศึกษา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2564). การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการในอาชีวศึกษา. สำนักอาชีวศึกษา.
- ลัดดา วงศ์กระจ่าง. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติกลับไปส่งผลต่อคุณภาพวิชาชีพของวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วราภรณ์ ภูมิสิงหาราช. (2562). การวิเคราะห์สถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางการศึกษา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2563). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้เรียนไทย. สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2564). การนิเทศการฝึกงานในสถานประกอบการ. สำนักวิชาการอาชีวศึกษา.



- ศักดิ์สิทธิ์ แสงสุข. (2562). การบริหารงานวิชาการกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- ศิริพร สว่างจิต. (2559). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2564). การวัดผลและประเมินผลในอาชีวศึกษา. สำนักพัฒนาการวัดผล.
- สมฤทัย ล้อแก้วมณี. (2561). การจัดการงานวิชาการในสถานศึกษาอาชีวศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์อาชีวศึกษา.
- สุชาติ เขียงฉิน. (2560). การวิจัยเชิงปริมาณ: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารงานวิชาการ พ.ศ. 2552. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). มาตรฐานอาชีวศึกษาไทย. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2564). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2567). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2567. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษา. (2552). แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ. (2560). กรอบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ. กระทรวงแรงงาน.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). *Assessment and classroom learning*. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7–74.
- BIBB (Federal Institute for Vocational Education and Training). (2016). *Dual vocational education and training in Germany*. BIBB.
- Bush, T., & Coleman, M. (2000). *Leadership and strategic management in education*. Paul Chapman Publishing.
- Cronbach, L. J. (1951). *Coefficient alpha and the internal structure of tests*. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.
- Fullan, M. (2001). *Leading in a culture of change*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- International Labour Organization (ILO). (2015). *Guidelines on work ethics and professional behavior*. ILO Publications.
- Knowles, M. (1984). *The adult learner: A neglected species*. Gulf Publishing.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.
- Kongprasert, C. (2017). Knowledge and skills in vocational education. *Journal of Technical Education*, 12(2), 45–60.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum: Foundations, principles, and issues (8th ed.)*. Pearson.
- Sergiovanni, T. J. (1996). *Leadership for the schoolhouse: How is it different? Why is it important?* San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.), *International handbook of educational evaluation* (31–62). Dordrecht: Kluwer.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Jossey-Bass.
- UNESCO. (2015). *ICT in education: Policy guidelines*. UNESCO Publishing.

